

WILLIAM
SHAKESPEARE

KISASA KISAS

Çeviri: ZEYNEP AVCI

WILLIAM SHAKESPEARE
KISASA KISAS

Can Klasik

Kısasa Kısa, William Shakespeare

İngilizce aslından çeviren: Zeynep Avcı

Measure for Measure

İlk baskı: *Mr. William Shakespeare's Comedies, Histories&Tragedies (First Folio)*, 1623

Bu çeviriye kaynak alınan basım: *The Complete Works of William Shakespeare, Complete in One Volume*, Ramboro Books, Londra, 1993

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. baskı: Kasım 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Cansu Varol İzmirli

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Beyza Ceylan / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Türkmenler Matbaacılık Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. No: 16-18

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 43087

ISBN 978-975-07-5546-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750755460

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

WILLIAM SHAKESPEARE

KISASA KISAS

BEŞ PERDELİK OYUN

OYUN

İngilizce aslından çeviren

Zeynep Avcı

♥can

William Shakespeare'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Hırçın Kız, 2021

Venedik Taciri, 2021

WILLIAM SHAKESPEARE, 1564'te Stratford-upon-Avon'da doğdu. Sekiz çocuklu bir ailenin üçüncü ve hayatta kalan en büyük çocuğuydu. Herhangi bir kanıt bulunmamakla beraber, Stratford'da bulunan Kings New School'da okuduğu düşünülmektedir. Burada, İngiltere'de dönemin tüm okullarında olduğu gibi ağırlıklı olarak Latince eğitim gördü. Eserleri 1592'de Londra tiyatro sahnelerinde yaygın olarak oynanmaya başlayana kadar neler yaptığı söylentilerden ibaretti ve biyografi yazarları, oyun yazarının bu yıllarından "kayıp yıllar" olarak söz etti. Yazmaya başladığı tarih bilinmese de, kariyerine komediler ve tarihî oyunlarla başladı, ardından 1608'e kadar trajedilere ağırlık verdi. İngiliz edebiyatının en iyi eserlerinden kabul edilen *Hamlet*, *Kral Lear*, *Othello* ve *Macbeth*'i bu dönemde yazdı. Bazı ortaklaşa yazılmış eserlerle beraber, günümüze 38 oyun, 154 sone, iki uzun öykü-şiir bıraktı. Bu eserlerin büyük kısmını 1589-1613 yılları arasında üretti. Aynı zamanda bir aktör olan yazar, Londra'daki Lord Chamberlain's Men adlı tiyatro şirketinin sahibiydi. 16. yüzyılın sonunda kültür ve sanatın zirvesine oturduysa da, dünya çapında tanınması 19. yüzyılı buldu. 1613'te kariyerini noktalayan Shakespeare, bundan üç yıl sonra, 52 yaşında yaşamını yitirdi.

ZEYNEP AVCI, 1947'de doğdu. ODTÜ'de İdari Bilimler ve İÜ'de Sosyoloji okudu. 1966-1975 yılları arasında *Cumhuriyet*, *Yeni İstanbul*, *Hürriyet*, *Kelebek*, *Milliyet* gazetelerinde, Sipa Press ajansında çeşitli görevler üstlendi. *Kötü Bir Yaratık* (1983), *Ahşap Köşkün Hanımefendisi* (1986), *Aşk Meleğinin İşleri* (1998) adlı öykü kitapları, *Bir Kadının Güncesinden Sayfalar* (1989) adlı bir deneme kitabı bulunan Avcı'nın *Abelard ve Heloise* adlı oyun çevirisi Avni Dilligil En İyi Çeviri Ödülü'ne değer görüldü.

Kişiler

VINCENTIO: Viyana dükü

ANGELO: Vali

ESCALUS: Yaşlı bir lord

CLAUDIO: Soylu bir genç

LUCIO: Delidolu bir genç

ISABELLA: Claudio'nun kız kardeşi

MARIANA: Angelo'nun eski nişanlısı

JULIET: Claudio'nun sevgilisi

MADAM KEYİF: Genelev sahibesi

KÖŞE: Bekçi

KÖPÜK: Kaçık bir soylu

SOYTARI: Madam Keyif'in yardımcısı

POLİS

YARGIÇ

KESKİN: Cellat

BARNARDIN: Bir idam mahkûmu

RAHİP PETER

RAHİP THOMAS

RAHİBE FRANCISCA

ÇOCUK

Beyler, halk, uşaklar, subaylar, memurlar, görevliler

Olay Viyana'da geçer.

BİRİNCİ PERDE

I. SAHNE

DÜK'ÜN SARAYINDA BİR BÖLÜM

Dük, Escalus, beyler ve uşaklar girerler.

DÜK

Escalus!

ESCALUS

Efendimiz!

DÜK

Bir yandan devlet işleri, öte yandan da mülkümüz söz konusu. Söyleyeceklerimi dikkatle düşünmeliyim. Öğüt dinlemeye ihtiyacın yok senin. Öğütler değil, iktidarım sana yol gösterecektir; üstelik akıllısın, bilgilisin, deneyimsin. Halkımızı düşün, kentimizin selametini düşün. Benim kadar hâkimsin ikisine de. Angelo'nun da burada olması gerekli. Çağırın onu!(*Uşak çıkar.*)Nasıl dolduracak boşluğumu, varlığımı nasıl sürdüreceksence? Biliyorsun, beni temsil etmesi için özenle davrandım, onu seçtim. Hiddetimi şiddetimi vereceğim eline, sevgimle

giydireceğim onu, kudretimle kuşatacağım. Ne diyorsun buna?

ESCALUS

Eğer Viyana'da böylesine büyük bir onuru alınının akıyla taşıyabilecek biri varsa o da Lord Angelo'dur.

DÜK

(*Angelo girer.*) İşte geldi.

ANGELO

Her zaman emirlerinize amadeyim. Siz buyurdunuz; ben de geldim.

DÜK

Angelo! Yaşamın niteliklidir senin. Geçmişini iyi biliriz. Malın mülkün savurganlıkla karşılaşmadı hiç. Erdemlerin seni yüceltir, sen de erdemlerini. Erdem kişiyi aydınlatmazsa ne fark kalır bir insanla öteki arasında? İnsan ruhu her zaman ince dokunmamıştır. Doğa insana her zaman cömert davranmaz, ama eli bol bir tanrıça gibi, zenginliğinden ödünç vermesini iyi bilir. Şükredip kullanmalıyız verdiklerini. Şimdi sözü sana getiriyorum yine; sıkı bas ayaklarının üstüne Angelo! Beni temsil edeceksin. Varlığın, yokluğumda yaşatsın varlığımı. Viyana'da ölümlülük ve merhamet, dilinde ve kalbinde hayat bulsun. İhtiyar Escalus! Gönlümde ön saftasın ama burada ikinci kişi olacaksın.

ANGELO

Efendimiz! İzin verin de, sağlam mı değil mi, bir kez daha denensin varlığımın maddesi, böylesine yüce bir mühür vurulmadan önce.

DÜK

Bahane istemem! İyi düşündüm, kararımı verdim, seçimi yaptım. Tartışmak yok! Şimdi görevini üstlen. Önünde bir sürü mesele var. Sana yazacağım; durumumuzu bildirir hatırını sorarım. Haydi, kal sağlıcakla. Güveniyorum sana.

ANGELO

Yine de efendimiz, izin verin size...

DÜK

Acelemiz var. Dinleyemem seni. Onurunu kullan, o kadar. Sözün sözüm olacak; aklın keserse, gözün tutarsa, yasalar uygulanacak. Artık kimseler görmeden gitmeliyim. Ver elini bana ve unutma: Halkımı severim ben, ama kendimi sergilemeyi hiç sevmem. Alkışlardan da hoşlanmam. Basiretli insanlar gösterişten kaçarlar. Bir kez daha, kal sağlıcakla.

ANGELO

Tanrı yolunuzu açık etsin.

ESCALUS

Güle güle gidin, güle güle dönün efendimiz.

DÜK

Sağ olun. Hoşça kalın.

Çıkar.

ESCALUS

Efendim, izninizle, iki çift laf etmek isterim sizinle. Konu beni ilgilendiriyor, beni ve durumumu. Bir kudret asası verildi de elime, gücü kuvveti ne, şekli ne, cinsi ne henüz anlayamadım.

ANGELO

Doğrusu ben de anlamadım. Birlikte düşünelim. İkimizi de rahatlatacak bir sonuca varırız herhalde. Gel benimle.

ESCALUS

Şeref duyarım efendim.

Çıkar.

II. SAHNE BİR SOKAK

Lucio ve iki bey girerler.

LUCIO

Mademki bizim Dük ve öteki dükler Macar kralıyla anlaşamıyorlar, neden hepsi birden kralın peşine düşüyor?

I. BEY

Tanrı bize barış versin de, Macar kralınınkinden değil.

II. BEY

Âmin!

LUCIO

Sofu bir korsan gibi konuştun şimdi. Hani on emri ezberleyip denize çıkmış da, birini şıp diye unutuvermiş.

II. BEY

Hırsızlık yapmayacaksın!

LUCIO

Hah! Onu kazımış beyninden.

I. BEY

Ya! Zira o emri dinleselerdi korsanlar da başındakiler de işsiz kalırdı, denize çalıp çırpınmak için çıkar onlar. Yemekten önce dua edildiğinde barış gelsin diye yakaran asker görmedim ben.

II. BEY

Ben de bundan hoşlanmadığını söyleyen asker görmedim.

LUCIO

Sana inanırım, zira belli ki dua edilen sofralarda hiç bulunmamışsın.

II. BEY

Yok canım... Kim bilir kaç kere duydum o duaları.

I. BEY

Manzum mu, nesir mi?

LUCIO

Her şekliyle, hem de her dilden.

I. BEY

Hem de her dinden.

LUCIO

Neden olmasın canım? Dua duadır, durumun ne olursa olsun. Mesela ne kadar dua edersen et hergelenin tekisin sen.

I. BEY

Buraya bak, ben seninle aynı kumaştan değilim.

LUCIO

Doğrudur. Hani kadifeyi kesince ucundan kırpıntılar sarkar ya, sen öylesin işte.

I. BEY

Sen de kadifesin yani. Kat kat, kaliteli bir kadife! Yemin ederim, senin gibi kat kat kadife olacağıma yalın kat İngiliz kumaşı olmayı yeğlerim. Anlatabildim mi?

LUCIO

Sanırım gayet iyi anlattınız ve konuşmanızdan yansıyan kederden anladığıma göre bu konuda canınızı sıkan bir şey var. Sağlığınıza kadeh kaldırmak isterdim doğrusu ama sizin kadehinizden içmesem iyi olur.

I. BEY

Kendimi ifade etmeyi beceremedim yani...

II. BEY

Becerdin, becerdin. Döktün içindekileri işte.

LUCIO

Bakın, bakın! Madam Keyif göründü. Ah, az mı hastalığa yakalandım ben, onun evinde şey ederken...

II. BEY

Ne ederken? N'olur söyle.

LUCIO

Keşfederken.

II. BEY

Keşif bedeli yüksekti değil mi?

I. BEY

Yüksek de ne kelime!

LUCIO

Frenji yaraları çoktu.

I. BEY

Bende de hastalık var sanıyorsunuz ama, ben tertemizim.

LUCIO

Doğrudur. Sende hiçbir şey yok. İçin bomboş. Eminim kemiklerinin bile içi boştur. Kâfirlik cirit atıyordu boşlukta.

Madam Keyif girer.

I. BEY

Ee, n'aber? Bugün hangi kalçanda siyatikler azıştı?

MADAM KEYİF

Bırak şimdi! Adamı tutuklayıp hapse attılar, haberiniz yok. Topunuzun bin katına bedeldi o.

II. BEY

Kimi, kimi? Söylesene!

MADAM KEYİF

Claudio'yu, beyzadem, Sinyor Claudio'yu.

I. BEY

Claudio hapiste ha? Olamaz.

MADAM KEYİF

Oldu bile. Gözümle gördüm; tutukladılar, götürdüler. Üç gün içinde kellesini de götürecekler.

LUCIO

Şakalaşma faslı bitti! İnanamıyorum. Emin misin?

MADAM KEYİF

Bal gibi eminim. Bayan Juliet'in karnındaki bebek yüzünden.

LUCIO

Olabilir de... İki saat önce buluşacaktık, gelmedi. Oysa sözüne sadıktır.

II. BEY

İşte biz tam da bu konuyu tartışıyorduk...

I. BEY

Resmî açıklamayla da açığa çıktı bu durum.

LUCIO

Haydi, gidelim de işin esasını öğrenelim.

Lucio ve beyler çıkarlar.

MADAM KEYİF

Buyurun bakalım: Savaş bir yanda, hastalık bir yanda, sefalet öte yanda. Sağlam kalanları da ipe çekerlerse, nasıl müşteri bulacağım ben? Ee? Sende ne var ne yok?

Soytarı girer.

SOYTARI

Adamı nasıl da hapse attılar!

MADAM KEYİF

Neymiş marifeti?

SOYTARI

Bir kadın.

MADAM KEYİF

Suç neresinde bunun?

SOYTARI

Yasak sulara balık avlıyormuş, üstelik haram balığı tutmuş.

MADAM KEYİF

Bir kızcağızdan çocuk yaptı diye mi?

SOYTARI

Hayır efendim, bir kızcağızdan kadın yaptı diye. Haberleri duymadın mı?

MADAM KEYİF

Hayrola? Neymiş haberler?

SOYTARI

Viyana'nın kenar mahallelerindeki bütün o biçim evler haşat edilecek.

MADAM KEYİF

Haşat mı edilecek? Ya şehir içindekilere ne oluyor?

Kısasa Kısas, yasaların katılığına rağmen ahlaki bir çürümenin başladığı Viyana'da, Dük'ün aceleyle kentten ayrılmasıyla görevi devralan Vali Angelo'nun icraatlarını ve bunların toplumun en küçük biriminde bile hissedilen etkilerini ele alır: Bu yeni ve epey katı yönetici, kenti çöküşe sürükleyen adı suçları, zina ve yozlaşmışlığı bitirmeye kararlıdır ve göreve gelir gelmez kentin soylu gençlerinden Claudio'yu, evlilik dışı birlikteliğini cezalandırmak üzere idama mahkûm eder. Valinin kendi ahlaki sınavıysa Claudio'nun kız kardeşine duyduğu hislerle başlayacaktır.

Kısasa Kısas, Shakespeare'in insanın doğasını ne denli ustalıkla tahlil ettiğini kanıtlar nitelikteki oyunlarından. Kişisel çıkarlar ve ahlaki değerlerin çatışmasından beslenen güldürü; toplumsal sarsıntılar, kontrolsüz yetkiler, yitirilen ahlaki değerler gibi günümüzde de toplumları düşündüren sorunlara, hatta tabulara dokunuyor.

#dünyaklasikleri #ingilizklasikleri #toplumahlakı #kilise #skayönetim
#çıkarcıçatışması #ilişkiler

Kapak resmi: Thomas Kirk

